

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsakega prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Naznanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 11.

V Ljubljani, 3. junija 1897.

Letnik X.

N a š a š o l a.

V zadnjem »Domoljubu« smo poročali o predlogu, katerega je stavil poslanec Ebenhoch glede na spremembo šolskega zakona in ob enem smo tudi obljubili, da hočemo o tej imenitnej stvari kaj več spregovoriti.

Torej: Zakaj treba nove šolske postave? Mar stara ni več dobra, vprašal bo kdo? Saj sem se v tej šoli naučil jaz in še toliko drugih brati in pisati in še marsikaj drugega. Čemu torej novo postavo zopet?

Brati in pisati in še marsikaj drugega res nauči nova šola otroke, a jedne in sicer poglobitve reči jim pa ne dá, to je dobre krščanske odgoje. Naša sedanja šola je postavno brezverska, ona vsprejema vse otroke, brez razločka vere, katoličane, luterane in juče in jih tudi poučuje brez ozira na katerokoli vero. Zato pridejo iz naših sol mladiči, ki so versko mlačni ali celo brezverski. S tem ni rečeno, da je na vsaki šoli tako, ampak splošno je tako in mora biti tako, ker je naša sedanja šolska postava taka.

To pa ni prav in to ni dobro. Versko mlačen človek ali celo brezveren ni nikoli pošten in zanesljiv, in zmešnjave naših časov prihajajo največ od tod, ker je šola izredila toliko tacič ljudi.

Tudi pri nas se večkrat sliši, kako stariši tožijo, da šola otroke podivja, da preje pridni, ubogljivi, postanejo po soli hudobni in trmasti. — Ali jih mar tega uče v šoli? Ne uče jih ne tega, ampak šola naša ne rabi tistih najboljših verskih pomočkov, ki morejo oblažiti otrokovo srce, in od tod je surovost in sprijenost naše mladine.

Glejte, tolike važnosti je šola, a ta šola je sedaj na brezverskem stališču. Naloga katoličanov je, svetu zopet pomagati na noge s tem, da se začnejo preosnove v verskem duhu. Zato mora pred vsem postati šola

verska. In ta cilj je katoličanom zdaj bližje — kot kedaj.

Naj laže »Rodoljub«, da se hoče vpeljati taka šola, v kateri bo učitelj župnikov hlapec, saj mu nikdo ne verjame.

Ker tudi nova postava šole ne bo cerkvi kar izročila, ampak priznala ji bo le oblast, ki ji gre. Komur je verska vzgoja naroda pri srcu, ta bo z veseljem vsprejel ta predlog, a oni, ki hočejo ostati pri starem, so sovražniki ljudstva.

Novi šolski predlog obsega te-le važnejše točke:

1. Ljudska šola ima namen, otroke pravno odgajati po verskih naukih . . . ter postaviti temelj za naraščaj koristnih članov človeške družbe.

Da sedanja šola v verskem oziru ni skoro nič dobrega, pač pa veliko slabega storila, je vsem znano.

2. Večjidel preide uprava te šole v roke dežela samih, oziroma deželinih zborov in odborov.

Kjer so torej deželni zbori krščanski in katoliški, ne pa liberalni, tam bodo brž dobili versko šolo. Tako bo to n. pr. na Tirolskem, Zgornje in Spodnje Avstrijskem kaj lahko šlo, a pri nas bo že težje, ker se bodo liberalni slovenski poslanci zvezali z Nemci ter bodo katoliške poslance skušali ugnati. Zato je ta važna zadeva izročena le volilcem: če bodo ti volili dobre katoličane v deželne zборе, potem bo tudi verska šola kmalu vpeljana.

3. Pri vseh važnejših vprašanjih, kakor glede na število ur za veronauk, glede učnih knjig, ima besedo tudi cerkvena oblast.

Do zdaj je cerkev stala v kotu in prepogosto se je zgodilo, da je bil veroučitelj učitelju podložen. Cerkevna oblast skoro nobene besede ni imela v šoli. Po šolskih knjigah sejali so liberalni možje v srca otrok

versko brezbriznost, iz katere se rodi nejevera. Zato je popolnoma pravično, da se dá beseda pri tem tudi cerkvi.

Se mnogo, mnogo pogrešamo v tem šolskem predlogu — zlasti glede učnega jezika. Ko bi se predlog v državnem zboru tak vsprejel, kot je sedaj, bi bili Slovenci po Stajerskem, Koroškem popolnoma izročeni v roke najhujših narodnih nasprotnikov in kaj bi poma-

gal v šoli najboljši nauk, ako ga učitelj otroku predava v ptujem, nerazumljivem jeziku?

Dolžnost naših poslancev je tedaj, skrbeti zato, da se Ebenhočov predlog spremeni v toliko, da bode vsak otrok dobival solski poduk v materinem jeziku in da se naše sole vrede sploh po načelih, katere so avstrijski škofje že tolikokrat tako modro in pravično razlagali v svojih pastirskih listih.

Razgled po svetu.

V državnem zboru je dosedaj še vse pri starem. To se pravi: liberalci in zagrizeni Nemci razbijajo z rokami po mizah, z nogami bijejo ob tla, zraven pa rjovejo kakor zverine. Seveda v takih razmerah ni mogoče nič opraviti in poslanci v tem času tudi jedne stvari niso dognali. Koliko časa že zdaj zborujejo novi poslanci in vsaka seja stane 5000 gld., pa za onega, ki daje ta denar, za davkoplačevalca še niso prav nič naredili. Kam bo to prišlo? Če Nemcem samim se zdi to neumno in ostudno, a nekatere pamet kar noče srečati. Vlada se je tega vpitja in ropotanja že zbala in sklenila je, vsaj nekatere dele jezikovne naredbe preklicati. Tu so pa stopili češki poslanci na noge in s svojo odločnostjo so dosegli, da so ministri opustili preklic. — Na Primorskem godile so se pri zadnjih volitvah za državni zbor velike nepostavnosti in krivice. Slovenci nismo klade, da bi na nas puntarski Lahi sekali drva in ker je bilo krivic le že preveč, pritožili so se nekateri slovenski poslanci v drž. zboru in vprašali Badenija, ga je li volja poravnati krivice in skrbeti za to, da se v prihodnje več ne godé. Badeni pa je zvalil krivdo na Slovence, na Labe pa skoraj nič. Dasi so ognjevit, prepričevalni govori naših poslancev pojasnjevali žalostne razmere v Primorju in so te besede napravile velik utis na zbornico, je vendar vsled nagajivosti liberalnih poslancev cela stvar zaspala nam v veliko škodo. Lahi smejo delati, kar jim drago, da, sami očitno pripoznavaajo, da hočejo Trst in Istro odtrgati od Avstrije, a vlada jim ne stopi na prste. Gleda pa mirno, kako se krivica godi Slovincu, ki kliče: »Živela Avstrija!« — Torej: Slovence, najtrdneji steber Avstrije na jugu, vlada izroča prekucuhom — Lahom. — Želimo, da bi prihodnjic mogli iz državnega zbora kaj bolj veselega poročati.

Volitve na Hrvaškem izpadle so bolj ugodno za dobro stvar, kakor smo mislili. Vkljub vsej sili in neštetim krivicam, spravili so domoljubni Hrvati več poslancev v zbor, kakor je to mažaronski, narodu sovražni stranki ljube. Vspeh bi bil še lepši, ko bi bili Hrvati jedini med seboj.

Na Nemškem sprevidela je vlada vendar, da je pomanjkanje vere vzrok tolikim neredom v državi. Verouk zanemarjal se je dosedaj posebno v nadaljevalnih solah. Zato pa se vlada sedaj obrača do vodstev teh

sol, naj skrbe za to, da se zopet uvede verouk. Tukaj je treba začeti, da pri korenini izrujemo socialno demokracijo. Če bodo imeli ljudje več vere, bo tudi več zadovoljnosti, pravičnosti in poštenosti in zato manj socialnih demokratov, ki so sedaj za vsako državo naj bolj nevarni.

V Italiji postavili so onega človeka, ki je hotel kralja umoriti pred sodnijo. Prišli so do tega, da je morilec ud neke zarote, ker ni iz pomanjkanja in obupnosti storil tega koraka. Saj se mu je celo dobro godilo, ker vsak dan zaslužil je do 2 gld. Ko se je sešel italijanski državni zbor, je vojni minister odločno in odkrito povedal, da tira laska špekulacija v Afriki državo v pogubo. Kje naj se vzame denar, da se more ona naselbina s pridom upravljati? Moske besede ministrove provzročile so silen hrup in prvi minister ga je zavrnil, češ, da Italija še vedno toliko premore, da plačuje stroške za pokrajino v Afriki.

V Belgiji je bila dosedaj taka vojaška postava, da so se bogatini lahko odkupili od vojaštva, ali pa je mesto njih kdo drugi služil. Gotovo je to krivično. Zato bodejo pa sedaj tako naredili, da bode moral vsak, naj si bo plemenitaš ali ne, bogat ali reven k vojakom in da se nikdo ne bo mogel odkupiti.

V španjski zbornici so se jedenkrat godile slične stvari, kakor pri nas. Neki svetovalec ugovarjal je ministru, a tega popade jeza in primaže svetovalcu prav gorško zaušnico. Minister je takoj odstopil. — Prav posebno lepe vzglede ti veliki gospodje nikakor ne dajejo.

Med Grško in Turško vlada sedaj za nekaj časa premirje, ki se bo brzkone končalo z mirom. Turki si sedaj zmislujejo, kako bi Grke bolj ponizali. Sami imajo prav slabe ladije, Grki pa dobre. Zato so dejali Turki, da hočejo mir skleniti, če jim Grki dajo vojne ladije. No, zvitni so, pa ne vemo, če bodo tako po ceni mogli dobiti dobre grške ladije v svojo pest, kajti vevlastem zde se zahteve Turkov prevelike in tako se bo ta stvar še nekaj časa pletla, predno bo stalen mir. — Turški sultan hotel je otok Kreto, zaradi katerega se je ta vojska začela, dati sv. Očetu, da ga po lastni volji uredi. Toda »krščanske« države so bile zoper to, da bi sv. Oče dobil Kreto. Skoraj bi dejali, da je sultan bolj krščanski, ko pa druge države.

Podobe iz življenja.

Spreobrnjen tat.

»Varujte se tatov!« se glasi napis na železnični postaji v velikem mestu na Nemskem.

»Varujte se tatov!« šepeta polglasno gosposko oblečen, postaran mož, z dobrosrčnim, zaupljivim obrazom, ko gleda skozi okno v drugem razredu. »Neprijeten vtis napravi na človeka, ko mora kaj takega brati; toda opomin je pač potreben«, pravi proti mlademu gosposdu, ki je ravnokar vstopil v coupe.

Besede niso padle na nerodovitna tla, ker mladi popotnik odgovori takoj prijazno:

»Žalibog, da ni ta opomin odveč; kajti vkljub vsemu prizadevanju človekoljubnih društev je še vedno mnogo taciob, ki ne vedo razločevati mojega in tvojega; in le malo je onih, ki se vsled kazni in dobrih naukov poboljšajo.«

Zabrlizga in vlak se jame premikati; v isti voz ni vstopil nihče več.

»Kaj se je tako težko odvaditi te grde pregrehe?« vpraša stari gospod.

»Vsekako; neizrečeno težko. O tem imam čast soditi sam,« odgovori mladi mož. »Zdaj sem misijonar v mestu, prej sem bil pa pravi vsakdanji tat.«

Nehoté se oddalji stari gospod od njega in reče ves zavzet: »Kaj — vi?«

»Tako je. Štejem si v pokoro, da vselej očitno povem, kaj sem bil prejšnja leta. Grozen dogodek me je na mah odvrnil od poti, po kateri sem prej taval; dandanes mi lahko vsak tujec zaupa kolikor denarja hoče; ni se mu treba bati zanj.«

Stari gospod se mu zopet bolj približa; »grozen dogodek?« vpraša. »Morda bodete tako dobri — —.«

»Zakaj pa ne? Le poslušajte! — Že izza mladih nog sem bil tat, — otrok brezvestnih starišev; vzrastel sem med nesramnimi ljudmi; že kot 15 letni deček sem bil znan med svojimi tovarisi kot najbolj prebrisan žepni tat.« (Stari gospod se odmakne.) »Seveda sem bil vešč tudi drugih vrst tatvin; in tako sem se plazil tudi nekega dne okrog kolodvora, če bi se dalo morebiti kaj izmakniti. — Kar pride star gospod — kakor sem izvedel pozneje, je bil znamenit naraveslovec — s podolgašto košaro, ki je bila dobro prevezana. Postavil jo je v kot ter se jel razgovarjati z nekim drugim sopotnikom. Slišal sem besede: »Slednjič se mi je vender posrečilo jo dobiti; saj me je pa tudi veljala...« Čul sem o nekih tisočih, — potem je pa šel lastnik podolgaste košare v restavracijo z opombo, da se gre malo okrepčat. Tudi drugi gospod se obrne v drugo stran, — med tem pa jaz zgrabim za košaro, (bila je precej težka) in izginem z njo. Zunaj kolodvora so bili veliki, lepi nasadi; potegnem jo med gosto grmovje, vzamem nož in v hipu so bile vrvice prerezane. Kar začujem za seboj korake, se obrnem in ravno takrat tudi z levico privzdignem pokrov, — toda šel je mimo le neki

vrtnar, — drugega nič. — Pogledam v košaro, — in glejte! — bila je prazna. — Osupnjen jo še jedenkrat pregledam, — strašno sem bil jezen. Preklinjajoč sem se odpravil iz grmovja; oh, tedaj sem bil grozen grešnik! Kar me nekdo zadaj pograbi, skoro v istem hipu tudi za levico, in precej na to še za desno roko. Hotel sem se iztrgati in skočil korak naprej; to je sicer šlo; toda neznanec me ni izpustil; grabil me je za prsi vedno močneje; jela so mi že rebra pokati in dihal sem le s težavo še. Na vso moč zakričim, in ravno takrat zakriče tudi ljudje na cesti, ki so me ugledali. — Telo mi je ovila velikanska — kača!«

»Kača?« vpraša preplašen stari gospod.

»Da, velikanska kača, ki je prilezla iz košare, ko sem vzdignil pokrov in pogledal na cesto, — in ki me je na to zgrabila. — Padel sem od strahu na kolena.«

Kar pride iz gostilne preplašen naravoslovec; pogleda me in takoj mu je bilo vse jasno.

»A-a, ti si mi kačo ukradel?« zakriči, »in ona je tatu ujela. Zdaj pa le mirno; ne gani se. Samo jeden pomoček, s katerim ti morem pomagati.«

»Hi!rc, hitro!« zastočem, »sicer me zaduši!«

»Skledico mleka!« zavpije naravoslovec; »vročega mleka!«

Več ljudij je teklo v restavracijo. Drugi pa so bili tihi, da bi se slišala miš, ker prevzel jih je strah in groza.

Gospod, kar sem tisti čas prestal, predno so prinesli mleko, se ne dá povedati! Smrtni strah mi je pregnal kri iz lica in mi zježil lase; mrzel pot mi je stal na čelu.

Slednjič, oh, so prinesli mleko, ter postavili v mojo bližino. Kača, ki se je niti pogledati nisem upal, se je jela počasi odvijati, — in naposled je zapustila moje telo. —

Nezaveden se zgrudim. Se-le v ječi se zavem. — Dalj časa me je tresla huda mrzlica. — Postal sem ves drug človek.

»To je strašno!« zavpije dobri stari gospod. »In kako vas je ovila kača?«

Mladi mož pove to še jedenkrat, slednjič pa reče: »Gospod, tukaj se je ovila prvič, tu je bil drugi ovoj, in tako« (in z rokami je ovijal starega gospoda) »je bilo telo moje čisto ovito. — Vlak se je pa ravno kar ustavil, — pa z Bogom no, dobro se imejte!« In mladi gospod izstopi.

Stari gospod premišljuje še nekaj časa o tem, potem pa hoče pogledati na uro — toda, kje pa je? — Naglo preišče žepa. Ura, veržica, listnica — kje je? Spreobrnjeni žepni tat je po končani pripovedi o kači pokazal staremu gosposdu, kako ga je objela kača — in pri tem mu je izmaknil uro, veržico in listnico! Stari gospod pa odslej tudi spreobrnjenecem ni več zaupal.

Dopisi.

Z Bleda, 1. junija. Č. g. zupnik J. Kačar je pred nekaterimi dnevi zelo nevarno zbolel. — Beljani, ki nad vse ljubijo in spoštujejo svojega skrbnega dušnega pastirja, zbrali so se v veliko procesijo ter šli na Brezje k Mariji Pomagaj zdravja prosit svojemu gospodu duhovnemu očetu. Pretresljivo in čez vse ginljivo je bilo videti, ko je šla v soboto zgodaj v jutro ta lepa procesija vrlih faranov glasno moleč skozi vso dobre tri ure daljno pot na Brezje. V glasnem joku ihtoč je povzdigovalo to dobro ljudstvo v slovenskem Lurdu svoje mile prošnje, da bi jim ljuba Mati Božja sprosila za njih dušni blagor toli vnetega gospoda zdravje. In res odleglo je nekoliko isti dan blagemu bolniku, ter smo imeli zarek upanja, da okreva. Pa božja previdnost je drugače odločila! Danes, 1. t. m. dobili smo z Bele pretužno vest, da je gospod zupnik ob 1. uri zjutraj preminul in se preselil, kakor trdno upamo, v boljše življenje v nebesa. Zguba za faro nepopisna! Vsem prijateljem in znancem bodi blagi pokojnik priporočen v molitev in blag spomin! — **Pristavek uredništva:** Upamo, da jeden izmed pokojnikovih prijateljev v prihodnji številki »Domoljuba« obširno opiše njegovo delovanje.

Iz ljubljanske okolice dné 23. maja: Kolikega pomena so dobro vrejene okrajne ceste za splošni javni promet, ne bodem tukaj razkladal, ker je to že tako vsakemu znano, ki ima na njih z vožnjo, hojo in prenašanjem te in one reči opraviti. Precéj svetá sem se prehodil in prepotoval, a tako slabih okrajnih cest, kot so bile še pred malo časom po nekaterih krajih ljubljanske okolice, ni se dobilo skoraj nikjer drugod. Ob najmanjšem deževju, osobito tam po dobrovski občini, bilo je na okrajnih cestah tako blato, da ga ni bilo skoraj pregaziti, tem težje pa s težko naloženim vozom prevoziti; ob par toplih in suhih dnevih pa zopet toliko sitnega prahu, da bi se bil človek kmalu v njem zadušil. No v tem se je, osobito letošnje pomlad, prav dobro na bolje obrnilo, za kar vsa čast sedanjemu načelniku okrajnega cestnega odbora okolice ljubljanske, gospodu Lovru Kavčiču, posestniku in c. kr. poštarju v Medvodah. Ta gospod je jako strog mož v svojem poslovanju in mu je vse na tem, da se okrajne ceste, ki spadajo v njegovo področje, spravijo v oni red in položaj, da bodo na vse strani tudi svojemu namenu popolno zadostovale.

Iz Idrije 25. majnika. Boj z obrekovalci. Naši nasprotniki bi radi katol. del. družbo idrijsko v žlici vode utopili. Zato si izmislujejo vedno nove laži. Zadnje dni so izlegli zopet novo jajce. Govoré namreč, da sem podpisani podpredsednik vpričo več mož, odborikov kat. del. družbe, prvo nedeljo meseca aprila sprožil nekaj mislij za zboljšanje delavskih razmer, na kar da sta gg. Treven in Goli vzrastla, češ, delavec ima že dosti, če ne še preveč. Gledé na to govorico izjavljam, da je vse to sama laž. Pogovarjali smo se res o delavskih

razmerah in njih zboljšanju, zlasti pa, kako bi stopili z novim našim delavskim poslancem v dotiko. Da bi pa imeli delavci dovolj ali še preveč, rekel ni ne Treven ne Goli, ne kdo drugi, torej tudi ni res, da bi bil jaz nato odšel iz one družbe, odložil častno mesto podpredsednika ali da bi me bil kdo s psovkami obkladal. S takimi in enakimi lažmi bi nasprotniki radi družbo razdvojili. — Verjemite mi, da se zastonj trudite, tako hitro je še ne razderete, le tesneje nas združujete!

Franc Svetličič,
podpredsednik kat. del. družbe.

Iz Moravč 25. maja. Okoli pol 4. uri popoldne je silna nevihta z gromom in točo zadela vasi Podbrdo, Štorovje, Dešen, Ušeničišče in deloma Gornji Preker. Toča je bila še zvečer videti, kakor da bi sneg pobelil ono gotovje. — Od 21. aprila do 24. maja smo podirali stare zvonike s pročeljem vred in kopali temelj novi zgradbi, s katero smo danes pričeli. Bog daj srečo!

Iz Cirknice 25. maja. Včeraj se je pri nas dovršila slovesnost sv. misijona. Nepozabni nam ostanejo ti dnevi v spominu. Udeležba vernikov bila je ogromna tako pri govorih, kakor tudi v prejetanju svetih zakramentov. Hvala Bogu za tako krasne dneve, hvala pa tudi gg. misijonarjem za njih obilen trud, o katerem upamo, da bo obrodil obilnih sadov zavednega krščanskega življenja.

Iz Planine 18. maja. Minulo noč nekoliko pred polnočjo je umrl, od srčne kapi zadet, pred. gospod Valentin Bernard, župni upravitelj v Studenem pri Postojini. — Zadnje sredo, ko je tako silovito desevalo in snežilo ter ob jednem pritiskal občutljiv mrz, je imel ranjki duhovno opravilo v oddaljeni podružnici v Gorenjah. Precej, ko se je vrnil domov, premočen in premrzen, se je slabega čutil. Mrz ga je stresal več dni in nobena jed ni v njem ostala. Vender je vseakosi redno opravljal svoja duhovska opravila. Še včeraj zjutraj je imel sv. mašo in šmarnično pobožnost ter dalje časa sedel v spovednici. Opoludne so skupaj obedovali on, sestra in 82letna mati. Rajni si je prizadeval siloma zatreti skrivnostno bolezen, ki ga je napadala, a sam ni vedel, kje prav za prav tiči nje korenina. Ko je prišel poklicani zdravnik iz Postojine, je našel gospoda že zmirlaj po koncu, — po njegovem odhodu se le je sel v posteljo, ne da bi slutil kako nevarnost. — Po noči ob 9. uri pa je začela kri vreti proti srcu, da je bolnik silno težko dihal in se na vse načine boril proti zadušjenju. A njemu odmejeni čas življenja je bil potekel. Po dveurnem strašnem smrtnem boju ga je objela smrt. Njegov sosed, župnik planinski, po katerem je umirajoči tako srčno hrepenel, je bil prepozno pozvan, našel je prijatelja že mrtvega. — Pokojnik je bil rojen dné 8. februarja 1830 v mestu Kranju, v mašnika posvečen l. 1866. Celih 27 let je služboval v Studenem, tem stranskem, malo komu poznanem kotu Notranjake ter sam z vneto opravljal vse duhovske posla, dasi imata mestu dva duhovnika. Kot prava gorenjska grča je z

lahkoto prenašal vse neprimlike netranjakega podnebja, mraza in burje. Nihče ne bi bil verjel, da bomo tako kmalu zalovali za njim. — Rajnik je bil preprost mož, ne obilno obdarjen z duševnimi zmožnostmi, a poštena, zlata duša. Pozno je začel študirati. Nesmrtni g. dr. J. Bleiweis, katerega ime je rajni g. Bernard vselej izgovarjal z največjo častjo, ga je v šolah podpiral. Kot duhovnik je bil ves goreč za čast božjo in je natanko opravljal službena dela. Ljudstvo studensko ga je iz srca ljubilo in je neotolaženo zaradi njegove tako nenadne smrti. — Naj rajnik pri Bogu uživa plačilo za svoje delovanje v plodonosni njegovi službi.

Iz Št. Petra na Krašu 26. maja: Dne 25ega maja t. l. je bila tukaj volitev novega župana in občinskih svetovalec. Županom je bil izvoljen posestnik Matija Penko iz Gradca in svetovalci: Fran Margon in Fran Ančin iz Trnja, Peter Žele in Valentin Krašovec iz Št. Petra, Ivan Sabec iz Sela, Jožef Vodopivec iz Petelin in Anton Kernel iz Radohova vasi. Nadejamo se, da se z izvolitvijo novega občinskega starešinstva zopet povrne mir in red v občino, ki je dosedaj vsled liberalnega županstva zelo veliko trpela.

Iz Križevca na Hrvatskem 22. maja. Ker je ravno volitev v deželni zbor, si ne morem kaj, da ti ne sporočim dragi »Domoljub« kako se je pri nas vršilo. Bila je velika gneča ljudij revnih in bogatih, poslali so nam veliko vojakov in žandarjev, da bi nas prisilili voliti kakega mažaronskega kandidata. Vozili so se okoli po vaseh, ponujali raznih pijač, podkupovali in vse obetal, če bomo volili po njih mnenju — če se, se nam zugal

s zaporom. Ali vse ni pomagalo. Ljudstvo je volilo soglasno gospoda, Gerdja ča pravega domačega narodnjaka, kateri je že zadnje tri leta delal v pomoč kmetu in cerkvi. Veliko je bilo veselje, ko smo zmagali. Na stotine deklet z vencji na glavi in šopki cvetic v rokah so spremljale blagega moža na njegov dom in ves grad so okinčale s cveticami. Dasiravno je bilo to nasprotni stranki trn v peti, vršilo se je vendar vse v lepem redu. Vsaka krivica, je bila mažaronom dobra, veliko kmetov niso pustili k volitvi, po nekaterih krajih so pustili voliti samo jednega volilnega moža, da bi boljše zmagali itd. Ali srečno smo zmagali, ker se tukaj res še hvalyredni možje. Ne dajo se pregovoriti od svojega sklepa, ne z lepa, za plačilo, ne z zukanjem in zaporom.

Iz Gorice 26. maja. Umrl je dne 21. m. m. po dolgi, mučni bolezni v Gorici preč. o. Rafael O b l a k provincijal štirake kapucinske provincije v 56. letu svoje starosti. — Blagi pokojnik se je porodil dne 24. maja 1841 v Skofji Loki ter leta 1862 stopil v red kapucinski. Po slovesnih obljubah je bil leta 1866 posvečen v mašnika v mestu Bozen na Tirolskem. Pozneje bil je prestavljen v Gorico, kjer je dolgo vrsto let deloval v čast božje in v prid svojega bližnjika. Neumorno delavnega redovnika, izvolila si ga je provincija trikrat svojim provincijalom. Blagi pokojnik je bil priljubljen in spoštovan ne samo od svojih sobratov, marveč vžival je splošno spoštovanje ne le pri č. duhovščini, temveč tudi pri posvetnjakih. Mir in pokoj njegovi blagi duši! Vsem njegovim znancem ga pa priporočamo v blag spomin.

Razgled po Slovenskem.

Odgovorno uredništvo »Domoljuba« je začasno prevzel preč. g. A. Kalan, ker je šel dosedanji urednik g. I. Rakovec k vojniškim vajam.

Predlogi naših poslancev. V seji dne 18. maja je izročil g. poslanec Einspieler nujni predlog, v katerem opozarja vlado na veliko škodo, katero je majnikov sneg zlasti po Koroškem napravil na polju, po vrtih, sadnikih in gozdih. Vlada se pozivlje, naj škodo preiskuje in poskodovanim kmetom dá zdatno podporo. — Dr. Gregorec in tovariši so stavili predlog, naj se znižajo pristajbine pri srednjih in malih posestnikih. — Žičkar in 25 tovarišev so stavili nujni predlog, naj se zdatno pomaga prebivalcem v brežiškem in kozjanskem okraju, ki so v veliki stiski radi lanske toče. — Slednjič je zelo ovaten predlog viteza B e r k s a, naj naša vlada zbornici predloži načrt postave, s katero se ustanavlja posebna avstrijska od Ogrske neodvisna banka.

Vodstvo viteškega reda v Križankih v Ljubljani namerava poleg dijakov po dovršenem drugem gimnazijemskem razredu, kakor iz »Slovenca« števa 105 razvidno, — tudi nekoliko pridnih, pobožnih mladencev, ki niso od dijakov, na poskušnjo vsprejeti, da postanejo bratje istega. Mladenci naj se oglase v prvi polovici meseca julija pri vodstvu za vsprejem.

Na državni železnici Ljubljana Lerce prične s 1. junijem ob nedeljah in praznikih voziti nov vlak, ki bode iz Ljubljane odhajal ob 5 uri 39 minut popoldne in dohajal ob 10. uri 25 m. zvečer.

Ogenj. V sredo, 26. t. m. okoli ene ure popoldne je začelo žalostno biti plat z voma v Križah poleg Tržiča. Začelo je goreti v gornjem delu vasi. Zažgal je domači otrok s klinčki. Pogrela je samo ena hiša, a nevarnost je bila za celo vas, ker so hiše ena blizu druge, ter s slamo krite. Zato stariši — pazite.

Vtosil je, kakor se nam poroča iz Amerike, slovenski duhovnik g. Peter J e r a m, ki se je dne 9. maja po reki Rio del Grande v Kaliforniji vračal domov od velikonočnega misijona. — Naj v miru počiva!

Penarejena krena. Pretskli teden je nekdo v gostilni Josipa Gostiša v Spodnjem Logatcu plačane penarejeno krono. Pred nekaj tedni pa je ravno tisti neki ptujec plačeval s penarejenimi dvajsetinarji.

Darilo za rešitev življenja je deželna vlada podarila Francu Fakin iz Roj, ki je 20. dec. l. l. rešil iz vode Jerneja Savšek.

Iz Kekre 20. maja. Lovrenc Slabajna, rojen l. 1848, doma iz Dragomelj, župnije sv. Jakoba ob Savi, je

17. m. m. blizo župnijske cerkve v vodo padel in utonil. Narasčena reka je utopljenca prinesla do Gorenj v predoseljski župniji, kjer so nesrečneža iz vode potegnili.

Beseda slovenskim gospodarskim združenjem. Ker imajo združenja namen boriti se proti tujemu in židovskemu kapitalu in se ravnati po geslu: Slovenec k Slovincu! kristijan h kristijanu! moramo pri naročanju blaga paziti, da ne kupujemo od židov, in kar dobimo pri slovenskih veletržcih, ne kupimo tacihi rečij od Nemcev in Italijanov. Zalostno je, ako bi se zaradi navideznega dobička toli spozabljali, da bi blago pri Židih kupovali, ki se potem se bahajo in delajo s tem reklamo. Voditelji združenj, bodimo dosledni in izvršujemo vsaj mi geslo: Svoji k svojim!

Zadruženje.

Porotne obravnave so se pričele v Ljubljani dne 31. maja, in sicer pride: 31. maja 29 letna delavka Marija Bezek iz Borovnice zaradi detomora in obrekovanja, 16letni hlapec Jan. Zakrajšek iz Zales v okraju Lož zaradi posilstva; dne 1. junija 20letni Ignacij Hribar iz Krašnje zaradi javnega nasilstva in telesne poškodbe, 50letni voznik Andrej Anderberg iz Trnja zaradi tatvine konj; dne 2. in 3. junija bivši prodajalec Jan. Križman v Kamniku in posestnik po domače Gruden iz Mlake zaradi goljufije; dne 4. junija Ana Velkavrh iz Vrzdence zaradi detomora. — Najbrže da pride še nekaj obtožen-

cev, mej njimi trgovce Jerman iz Domžal zaradi krive prisege, pri tej porotni dobi na vrsto.

Iz Št. Petra na Notranjem 20. maja. Danes zjutraj ob 8. uri 10 minut smo imeli pri nas močan potres z dvema krepkima sunkoma in mogočnim podzemeljskim bobnenjem. Vsa sobna oprava se je pošteno »zrenolala«.

Slovenskim časopisom. Goriski Slovenci smo pričeli gospodarski boj z nasprotniki na celi črti. Uspehi dveh mesecev so uprav velikanski! Ne bo dolgo, ko bodo nasprotniki britko obžalovali svoje letošnje »zmage«. — Toda v tem boju nam morajo iti na roko vsi Slovenci, vsi slovenski časopisi. Čim prej zmagamo Slovenci na Goriskem v tem boju, tolko bolje za ves narod. Ako bi v tem boju podlegli, bila bi to velikanska obče narodna nesreča. Disciplina, edinstvo vsega naroda pa bodi nasprotnikom znak naše resne volje, naše moči, pred katero bodo morali trepetati. Prosimo, torej, da nas slovensko časopisje podpira, a ne morebiti, da bi podiralo ono, kar bi mi zidali. Kogar bojkotujemo na Goriskem, mora biti bojkotovan po celi Sloveniji! Slovenske časopise prosimo, da ponatisnejo ta sestavek.

Sv. misijon v Slivnici pri Mariboru je bil velikanski. Obhajanih je bilo 2700. Kaj bode zdaj nato rekli v »Marburgerci« znani nemskutarski stekliš?

Domača zdravila.

Aloja.

Aloja ali tudi lopatika (iz latinske besede aloe hepatica) se kupuje v lekarni. Pri nas je ne dobiš brez zdravnikovega recepta. Aloja je rastlina z velikimi mesnatimi bodicastimi listi. Doma je na jugu. Pri nas jo negujejo po vrtovih. Perje te rastline ima v sebi toliko zdravilne moči, da je rastlina vredna priporočila. Posušeni sok te rastline se stolče. Prah je dober za znotraj in zunaj. Skuhaj ga za eno ali dve noževi končini (šplci) z žlico strdi, in najboljšo čistilo je gotovo. Da ti pa ne bo treba kuhati tega grenkega zdravila, deni nekoliko aloje v steklenico zganja. Aloja se raztopi in zdravilo za želodec ima vedno pripravljeno. Kedar čutiš v želodcu slabosti, vzemi kosček sladkorja in kani nanj nekoliko kepljic in prepričaj se boš, da ti bo nenavadno hitro bolje.

Kedor ima tekoče rane, ki se nočejo zaceliti, naj jo vsak dan z lopatiko prav dobro potrosi in suho obveže. Ta prah posuši mokroto in napravi trdo krasto, pod katero se kmalu naredi mala koža. Škodovati ti aloja nikoli ne more. S pečinom skuhana lopatika iztrebi iz človeka vodeno kri, ki se pripravlja za vodenico, in dela hkrati prav dober želodec.

Galun.

Galun ali aláun je zlata vredno zdravilo za ljudi, ki imajo bolehe oči. Za en krajcar ga dobiš že precej

v vsaki prodajalnici. — Vrzi kosček galuna v majhno z vodo napolnjeno steklenico, da se raztopi, in voda za oči je narejena. Kdor ima kalno roženico (to je ona brezbarvna prozorna kožica na očeh), ta naj si izpira vsak dan po večkrat oko. Če bolezen ni zastarana, bode se mu roženica kmalu očistila. Če je pa bolezen stara, potem mu vsaj ohrani oči.

Kalna roženica je zelo razširjena bolezen. Večinoma je nasledek osepnic ali kóz. Mnogi ljudje sam ne vedo, kaj jim je. Kdor po šolah otroke natančno opazuje, prepriča se kmalu, da jih je voč tako bolnih. Mnogi morajo trpeti vse svoje življenje, ko bi se dala bolezen vendar-le odpraviti skoro brez stroškov.

Po leti slabovidni ljudje zelo tré radi hude solnčne svetlobe. Komaj zjutraj vstanejo in skozi okno pogledajo, že jih svetloba prevzame, oči se jim vnemejo in včasih cele tedne nosijo solzne oči. Kako je to neprijetno! Za en krajcar si pa preskrbiš zdravila za vse leto. Kupi si galuna, namoči si ga in pomazi večkrat oko, in ne bo ti treba trpeti. Pisec teh vrstic se je o tem prepričal že šestokrat. Vrh tega pozna čistitega gospoda, ki je kot deček skoro oslepel. Šolo je moral na kol obesiti. Zdravniki mu niso mogli pomagati. Nekega dne pride berač v hišo in nasvetuje dečku, naj si izmiva z galunovo vodo bolne oči. Ta ga poslušal in res kmalu ozdravi. Sedaj je že čez šestdeset let star in vidi

še vedno dobro. Ta gospod pa je potem gotovo že tisoč ljudem isto nasvetoval, in skoro vselej je pomagalo.

Galun je tudi zoper gnilobo. Komur nohtje težko v stran rastejo, da začne gniti meso, ta naj si z galunovo vodo izpira rano, ali naj zmlet galun trosi nanjo. Galun rano najprej očisti, potem jo skupaj potegne, po-

vsuši in zaceli. Za grlo je dobro, da si ga izplakneš časih s tako vodo. Nemogoče ni, da galun celó raka ozdravi, če ni že prepozno. Če se kaj vrežeš, zlasti z britvijo, namaži rano z galunovo vodo, če te koža na obrazu hudó skeli, stori isto. Prepričal se boš, da je galun res koristen.

Raznoterosti.

(Ne v Ameriko!) Avstrijski konzul v Filadelfiji poroča, da so se ondi delavske razmere silno poslabšale. Mnogo premogokopov je ostavilo delo. V Čikagi je 50.000 delavcev z družinami vred brez dela. V Filadelfiji je bilo preteklo zimo 6 do 8000 avstrijskih izseljencev brez dela. — Lansko leto se je v Ameriko izselilo 65.103 avstro-ogerskih državljanov, ko skoro nikjer ni bilo dobiti zaslužka.

(Kako umre socijalni demokrat?) Na Gorenjem Avstrijskem je ležal socijalni demokrat na smrtni postelji. Žena mu je prigovarjala, naj se spravi z Bogom. A bilo je zastonj. Ko je začel umirati, mu je žena potisnila križ v roke. Toda ta zbere vse moči in vrže križ od sebe, s kletvijo v ustih. Položili so ga na oder. Domači so mu djali v roko — kakor navada — križ, a socijalni demokratje so prišli, izruvali mu so razpelo iz rok, vrgli je na tla, in dali so mu v roko rudeč »nagelj«. Prišli so nosači, ki nosijo mrliča na pokopališče, a socijalni demokratje so jih odpodili, iztrgali iznad rakve križ, in brez duhovna so ga nesli na pokopališče.

(Zopet socijalni demokrat.) Blizu Gradca je nesel duhovnik bolniku sv. popotnico. Prišel je srečno k umirajočemu. Socijalni demokratje to zvedó, in obstopijo hišo in izhod, da napadejo duhovna, ko se bo vračal. Duhoven se je moral skriti, da si je ohranil življenje, in priklicati so morali orožnike, da so spravili duhovna v varnost.

(Koliko se je pokadilo tobaka v Avstriji leta 1896.) Lansko leto pokadilo se je tobaka vsake vrste za — 93,205.869 gld., to je za 3,540.537 gld. več ko l. 1895. — Med raznimi deželami je na prvem mestu Češka s 25,296.772 gld., zadnja Dolnja Avstrija s 25,081.677 gl. Galicija 12,046.356 gld. Največ se je pokadilo »dram« po 1/2 kr., namreč okrog 1109 milijonov; kratkih smodk po 2/3 kr. okrog 516 milijonov, šport cigaret po 1 kr. 417 milijonov. Portorik se je pokadilo 209 milijonov, sultan-cigaret 208 milijonov, trabuko-smodk 41 in pol milijona, britanik 37 milijonov. Vsega vkup pokadilo se je 1244 milijonov smodk in 1995 milijonov smodčic.

(Ali loterija koristi ljudstvu?) Na Dunaju je zivel pred nekaj leti čevljar, ki je hotel na lahek način obogateti. Kakor drugi, vrgel se je na loterijo. Ali mesto da bi obogatel, dal je vse svoje premoženje za številke in zgubil — vse. Vedno še upa, da zadene jedenkrat terno. Ali vse zastonj. Neke sobote večer gre zopet mimo loterije v nadi, da so prišle njegove številke. In

res, vse tri so njegove, on — zadene terno ter prejme 720 gld. Ves vesel hiti domov, kjer ga domači željno pričakujejo. Domov prišedšega radostno obstopijo, on seže v žep, kamor je listnico vtaknil ali — denarja ni. Na vse strani obračajo suknjo, toda zaman. Čevljar, kakor obnorel teka po sobi, ruje si brado in lase, preklinja loterijo in cel svet, najedenkrat odpre okno in — skoči na dvorišče, kjer z razbito črepinjo mrtev obleži. Na vpitje domačih prihite sosedje, samomorilca prenese v sobo, kjer ga slečejo. Še jedenkrat preiščejo suknjo, začutijo nekaj trdega in iz podloge izvlečejo zgubljeno listnico, kamor se je zmuznila skozi raztrgan žep. Kaj je imela žena od denarja, ki je spravil mota v obup in ob življenje?

(Silni nalivi) so po Ogrskem naredili veliko škodo. Dne 29. maja se je oblak vtrgal v okolici mesta Arad, tako da je voda preplavila vsa polja in travnike. Reke so izstopile iz bregov, mostove in veliko hiš odnesle, tudi več ljudi je smrt našlo v valovih. Nekatero občine so skoraj popolnoma opustošene.

(Škod Judov iz celega sveta) se bo vršil 25. avgusta letošnjega leta v Monakovem. Posvetovalo in ugibalo se bo o tem, kako bi se znova ustanovilo judovsko kraljestvo.

(Kako obhajajo na Hanoveranskem ženitnine?) Da se kmetom na Hanoveranskem boljše godi, kakor našim to je znano. Posebno se to vidi, kadar oče svojemu najstarejšemu sinu »čez dá«. Te dni so tam v ti srečni deželi obhajali »vohcet«. Poslušajte, kako je to bilo! Povabili so (tam vabijo na konjih, ki so lepo opleteni) nič več nego dve sto družin. Štiri dni pred ženitovanjem so zaklali štiri prešiče, dva vola in sto štirideset kokoši. Tretji in drugi dan pred poroko so spekli tristo štruktjev in še več zemelj. Na dolgem vozu so s štirimi konji pripeljali polne »lojtre« sodov s pivom in zganjem. Ze en dan pred poroko so začeli ženitovanje. Na štirih vozech so spremili godci »balo« iz doma nevestinega k ženinu. Dopoldne tistega dne, ko sta se poročila, so se zbrali gostje. Še predno sta bila ženin in nevesta, mož in žena so začeli plesati. Dvanajst godcev jim je »dajalo takt«. Ko sta se pripeljala poročenca iz cerkve, so »rihtali« na šest dolgih mizah. Steklenice so se kar trle na mizi. Družega je bilo toliko, da so se mize krivile. Prvi dan je bilo pri gostiji nekaj čez pet sto svatov, drugi dan sedem sto. Oba dni so spil' sedem sto steklenic vina, 54 sodčkov piva, toliko zganja, da so plavali v njem in celo jezero »črne« (kave).

(Velepomenljiva pr'mera.) Po neki slavni zmagi sedi cesar Napoleon I. s svojimi generali pri slavnostnem obedu. Med tem, ko se tovariši veselo med seboj pogovarjajo, postane Napoleon najedenkrat molčeč in zamisljeno gleda pred sé. Dolgo si ne upa noben izmed generalov mogočnega cesarja motiti. Slednjič pa se oju-nači general Bertram, kateri je bil poseben ljubljenec Napoleonov in pravi: »Veličanstvo ste zelo molčeči in in kakor se zdi, v globoke misli zatopljeni.« — »Res je!« odvrne Napoleon. — »In ali bi smel vedeti,« nadaljuje Bertram, »kaj je predmet Vašega premissljevanja?« — »Oh,« vzdihne Napoleon, »primerjal sem trume, ki gredo za menoj s trumami, ki so prisegle zvestobo zastavi Kristusovi. Prišel sem do prepričanja, da moja povelja slusajo le iz strahu, Kristusa pa ubogajo milijoni že 18 stoletij iz same ljubezni in to bo ostalo do konca dnij.« Ko mu hoče Bertram ugovarjati, zavrne ga Napoleon razdražen: »Ljubi Bertram, če niste istih mislij, kakor jaz, potem prav zelo obžalujem, da sem Vas povišal v generala.« Na vse prisotne so napravile te besede velikansk utis. Napoleon je umel besede Zveščarjeve: »Ko bom od zemlje povišan, bom vse nase potegnil.

(Dežela brez domačih živalij.) Japonci ki ne pijejo mleka in ne jedó mesa, nimajo krave. Konj ni udo-

mačen, in le zavoljo tužcev ga hočejo nekateri rediti. Vozove, ekvipaže in nosilnice oskrbujejo le možiki. Psi se nahajajo v velikih trumah divji, domačih psov ne dobiš, kajti Japonec jih ne rabi, niti za lov, niti za čuvaje. Koz in ovac tudi ne poznajo in tudi prešičev ne redijo. Volne ne rabijo, ker rede zavoljo množine murb le sviloprejke, in si napravljajo le svilnato obleko. Salo (špoh) je japonskim kuharicam neznano. Mul in oslov tudi nimajo. Kokoši redijo le malo, race in golobe pa le priseljenci.

(Tehten vzrek.) Popotnik hoče kositi v gostilni Juha je že na mizi, drugi gosti že jedo; tu pokliče nas popotnik blizu stoječega natakarja. — Natakar z največjo gorečnostjo vpraša: »Izvolite, gospod?« — »Juhe ne morem jesti,« je kratek odgovor. — »Smem prinesiti drugo juho?« — To se zgodi. Ali tudi te se gospod ne dotakne. Zopet pokliče natakarja, ki je ves iznenađen, češ kaj zopet zeli. — »Juhe ne morem jesti,« je zopet odgovor. In tretjič prinese drugačno juho. In glej kleka, vnovič zatrjuje gost, da ne more juhe jesti. Gostilničarja je to početje slednjič razjezilo, zato vpraša gošta: »Ali zakaj ne morete jesti juhe; saj pokusite jo!« — »Nimam žlice,« odgovori gost mrzlo. Splošen smeh, in uganjka je sedaj tudi krčmarju rešena.

Narodno gospodarstvo.

Zeleno krmo kost le zvečer! Trava in sploh vse zelenjave imajo zvečer največ dušika, ki pa po noči polagoma zginja. Zato svetujem, kosite frišno (vežo) zeleno krmo le zvečer, in če mogoče tedaj, kadar je bilo cel dan lepo vreme. Tedaj ima zelenjava največ redilne moči. Verjemi, da je razloček med travo, ki jo zvečer nakosiš in med ono, katero zjutraj, zelo velik!

Petrolej gast s mlekom! Velikokrat je precejšnja nevarnost, če petrolejska svetilnica počí. Petrolej se vzge, rine pod strop in če so okna odprta, takoj je ogenj sunaj. Najbolša pomoč za to, da pogasiš vnet petrolej, je mleko. — Polij z mlekom in ogenj takoj zadušiš.

Če živini rogovi preveč na stran rastejo, postrgaj z glaževino rog na tisti strani, na katero bi moral rasti toliko, da postane rog tam čisto bel. Na ta način bo rog na drugi strani, kjer ga nisi postrgal, močnejši, obrnil se bo rog proti pravi strani in rogovi bodo lepo rasti.

Kako se reže steklovina (glaževina)? Če hočeš n. pr. odrezati pri steklenici vrat, vzemi močno vrvico (špago) namoči jo v petroleju, spiritu in terpen-tinu, ovij trdno vrvico okoli vratu, zažgi jo in med tem, ko gori, vrti steklenico. Potem jo oblij z mrzlo vodo, in tam kjer si privezal vrvico, nastane prav lepa raz-poka. Brez vsega truda vzameš del, ki si ga hotel od-rezati, proč.

Jesth iz medu. V Belgiji je meseca junija pre-teklega leta napojil nek čebelar sod z jednim delom medu in 10 deli vode. Kar je izhlapevalo, to je zalil z tekočino, ki je bila ravno tako narejena (1 del medu

in 10 delov vode). Sod ni bil z veho zamašen, samo gosta mreža na odprtini je varovala, da ni kaj nesnaž-nega padlo v posodo. Sod je pustil sunaj 4 mesece, iz-postavljen vročini in dežju. Oktobra meseca je prelił tekočino v drug sod, ki ga je tako zabil, da zrak ni mogel do njega. Stiri mesece potem je imel čebelar iz-vrsten jesih, okus mu je bil prijeten, duh tudi, barva čista. Nek gospod, ki se razume na take stvari, je jesih preiskal in je potrdil, da je popolnoma dober. Le nekaj premalo kisline je bilo v njem. Temu se pa lahko po-maga s tem, če se manj medu v sod dene. Sicer pa je — rekel je tisti kemik — vsega priporočila vreden in utegne pregnati druge vrste jesiha.

Šhranjevanje krompirja. Koliko neprecenljive važnosti daje v gospodarstvu krompir, to vsi vemo. Mnogo, premnogo je ubogih družin na kmetih, kjer ni toliko blagostanja, da bi se redno pekli kruh, skoro povsod ga nadomestuje krompir — kruh ubogih. Zato je najprvo ležeče na tem, da se pridelava veliko in dobrega krompirja. Gledé množine pridelka ne odločuje samo pridnost, ampak tudi Božjega blagoslova je treba zraven. Da dandanes krompir tako zelo gnije, kaj je temu vzrok? Spačenost sedanjega sveta, tako ti pogosto razloži pri-prosto kmetsko srce. In skoraj bi rekli res je tako.

Pa ne samo v tem, da zna pridobiti, se kaže umen gospodar, ampak, in včasih se celo bolj v tem, da zna pridobljeno prav ohraniti. In ravno v tej točki se pri šhranjevanji krompirja mnogo greši.

Premnogi menijo, da je pač vse jedno, kako in kam, da se krompir shrani. Vsaka mišja luka je dobra za to, da le ne dežuje notri in da krompir ne zmrzne.

Skušnja pa uči, da se teža in dobrota krompirja menjavata po kraju, kjer se hrani.

Ako pogledamo krompir jeden mesec po kopanju, zdi se nam, da ima v tem času največ škroba (sterke), svoje najbolj redilne moči. To pa pride le od tod, ker je s sušenjem zgubil precej vode. Do svečana se izgubi kakih pet, do maja deset odstotkov vode.

Toda krompir izgubi med hranjenjem tudi veliko škroba. Ta izguba je tim večja, čim vlažnejša in toplejša je shramba. V tem oziru so delali skušnje s saškimi čebularjem, jedno izmej najtrjrh krompirjevih vrst. Uspehi so bili sledeči:

Od 100 utežnih delov škroba se je izgubilo, ako je bila shramba:

	utežnih delov:
svetla, suha, hladna	12 2
svetla, suha, gorka	41
svetla, vlažna, hladna	35
svetla, vlažna, gorka	50
temna, suha, hladna	40
temna, suha, gorka	36
temna, vlažna, hladna	45
temna, vlažna, gorka	46

Iz teh podatkov razvidimo, da najboljše so shrambe za krompir, če so svetle, suhe in hladne. Vlažnost pa in toplota zelo škodljivo uplivata na dobroto krompirja. Pri dotičnem poskusu vidimo, da sta združeni vlažnost in gorkota provzročili zgubo cele polovice škroba. Obrnimo te na podlagi skušnje podane nam nauke v svoj prid ravnajoč se po njih.

(Shod v Bohinju) skliče katol. slov. društvo za radovljiški okraj dne 9. junija t. l. na kvaterno sredo popoldne ob eni uri na pošti na Boh. Bistrici. — Poročala bota gg. poslance Ažman in Pogačnik.

— Prihodnja številka „DOMOLIUBA“ izide dne 16. junija 1897 zvečer.

Tržne cene v Ljubljani.

29. maja

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica m. st.	8 30	Špeh, povojen, kgr.	— 68
Rež,	6 20	Surovo maslo,	— 08
Ječmen,	5 20	Jajce, jedno	— 2
Oves,	6 50	Mleko, liter	— 10
Ajda,	7 20	Goveje meso kgr.	— 64
Proso,	7 —	Telečje	— 62
Koruza,	5 —	Svinjsko	— 66
Krompir,	2 45	Kostrunovo	— 40
Leča hktl.	12 —	Pišanec	— 50
Grah,	12 —	Golob	— 18
Pižol,	9 —	Senč, 100 kgr.	2 40
Maslo kgr.	— 94	Slama,	1 38
Mast,	— 76	Drya trda, 4 kub. mtr.	6 70
Špeh, svež	— 70	„ mehka	4 80

Loterijske srečke.

Dunaj, 29. maja:	76,	55,	21,	86,	22.
Gradec, 29. maja:	57,	80,	53,	23,	30.
Lina, 22. maja:	61,	28,	88,	6,	21.
Trst, 22. maja:	22,	41,	14,	1	66.

Zahvala in priporočilo.

Podpisani se tem potom prebistiti duhovščini ter slavnemu občinstvu najprirodneje zahvaljujem za obilni obisk v domu katol. rokodelskega društva v Komenskega ulicah ter se prav ponižno priporočujem v blagovoljno nadaljno naklonjenost v moji sedanji gostilni

Vodnikov hram

v Rožnih ulicah št. 19 186 2—2

Za naravna in zdrava vina, kakor za vedno svežo pivo ter za okusna gorka in mrska jedila se bode vestno skrbelo, da bodem tako zamogel v vsakem oziru vsem častitim gostom najbolje postreči. Z velespoštovanjem

Jakob Sterle, gostilničar.

X. zvezek:

POVESTI

Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad 20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani. Tudi III., IV., V., VI., VII. in VIII. zvezek so še v zalogi.

Josip Janko

urar

Kamniku,

Velika ulica,

priporoča

veliko zalogo žepnih in stenskih ur, budičnic, verižic in vseh v to stroko spadajočih stvari po znižani ceni.

Popravila, tudi najtežavnejša izvršim vestno pod poroštvom. 192 1—1

Oelz^{ova} kava

je najboljši in najčistejši primesek h kavi.

Čestite gospodinje!

Zahtevajte in kupujte to kavo!

Prodaja se v rdečih zavitkih z belim trakom ali pa v škatljah.

R. Miklauc

v Ljubljani

v baraki za knezoškofijsko palačo

(za vodó)

priporoča za bližajoče se praznike svojo novo zalogo svilnatih robcev, vsake baže volnatega blaga za ženske obleke, kakor tudi vsake baže štofa in sukna za moške obleke. Ravno tako ima tudi veliko zalogo najnovejših satinov, kamrikov, satinastih in kamrikastih rut, pisane, bele in neobeljene kotonine itd.

po najnižji ceni

ter se nadeja prav obilnega nakupovanja.

171 (4-4)

135 4³/₄ klg. kave 10-10

poštne prosto proti povzetji, ali če se denar naprej pošlje, zajamčeno najboljšo blago.

Atrik. moka, biserni . . .	gid. 5.—
Santos, fini	4-95
Kuba, zelen, posebno fini . . .	5-40
Cejlon, modrozelen, p. f.	6-70
Zlati java, rumekast, p. f.	6-50
Biserna kava, zelo fina	6-60
Arab moka ff. blagodišeč	7-70

Cenik in carinski tarif zastoj.
Ettlinger & Co. Hamburg.

Kmetovalcem kateri se nečajo poučiti o marsičem, kar koristi njihovu uspešnemu gospodarstvu, priporočamo knjižico

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava

Spisal Iv. Belec, župnik.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr. Dobiva se v Katoliški Tiskarni

Deloljubne

osebe — povsod — katere iščejo trajni denarni zaslužek, naj pisмено povprašajo pod „Zukunftsversorge“
Grдец, poste restante.
153 8-7

Sidro Liniment. Capsici compos.

144 9 iz lekarnar Richter-jeve v Pragi

priznana izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gid. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 46 25-23

Richter-jev liniment s „sidrom“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna
pri zlatem levu v Pragi.

Franc Zorec

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 23.

priporoča dobro in lepo moko po najnižji ceni. Onim kmetovalcem, kateri kupujejo moko za domači kruh, naznanjam, da dajem moko tistih številk, ki so bile prej ceneje od 9 kr. kilo, pri 100 kile 1 gid. 50 kr. ceneje. Naročila od 50 kilo in višje pošiljam po povzetju. — Vzorci in ceniki so franco na razpolago. 184 3-8

Mate Oblak,

klepar na Vrhniki

se priporoča za raznovrstna kleparska dela pri cerkvenih in drugih stavbah, kakor: pokrivanje zvonikov, kapel, cerkv, itd., izdelovanje strešnih števov, strelvodov po najzanesljivejšem načinu in po nizki ceni itd. Mnogobrojna pohvalna spričevala od cerkvenih predstojnikov in drugih so na razpolago. 159 6-6

Zahvala in priporočilo.

Uljudno naznanjam slavnemu občinstvu v mestu in po deželi, da sem s 1. junijem 1. 1897. svojo že **trideset let** po vsem Slovenskem dobro znano gostilno

„Pri Štefanu“

v Ljubljani, za frančiškansko cerkvijo

preselil v svojo novo na istem prostoru stoječo hišo z jako prostornimi sobami.

Postregel bodem vse svoje cenjene obiskovalce vestno z domačo in ceno hrano in točil razna zdrava le narurna vina ter zmiraj sveže Auer-jevo pivo.

Tuji dobé s 1. avgustom t. l. pri meni tudi prenočišče.

Zahvaljujé se za dosedanji mnogobrojni obisk, se tem potom ob jednom najtopleje priporočam tudi za nadalje

Z velespoštovanjem

190 2-1

Alojzij Pogačnik

(po domače „Štefanov“.)

Who pije
Kathreiner
 Kneippovo sladno kavo?
Vsak
 kdor ljubi okusno kavo, hoče
 zdrav ostati in si kaj prihraniti.

(130) (7)

Otvoritev pisarne.

Viseko c. kr. ministertvo in voleslavna c. kr. deželna vlada za Kranjsko v Ljubljani sta in sicer prvo s odlokom z dne 24. aprila 1897, št. 12.504 slednja pa z naredbo z dne 2. maja 1897, št. 6598, podelila podpisaneju koncesije za otvoritev

privatne agencije v Ljubljani

s pravico za izdelovanje nastopne naštetih listin, in sicer:

prošenj na Nj. veličanstvo, računov, vlog na razne osrednje urade in druga oblastva, zadevajajočih pomiloščenje in razne milostne čine, obrtne, ženitvene in pristojnostne, državljanstvene, iz- in priseljevanstvene, vojaške, naborne in one stvari, ki so v področji političnih oblastij, pa tudi zastopstvo v naštetih opravilih.

Uljudno dajoč to na splošno vednost, se priporočam najtopleje v naročila na izdelovanje vseh v pisarniško stroko vstevajočih se stvari ter zagotavljam točno, najvestnejšo izvršitev po nizki ceni.

Velespoštovanjem

Josip Perharč v Ljubljani,

188 8-2

Streliške ulice števil. 4.

Prilporočen od zdravnikov:

Marijaceljski grenčec

(v trgovini popolnoma prost, sme ga torej prodajati vsak trgovec. Najboljše nadomestilo za prepovedane takozvane Marijaceljake želodčne kapljice. Razprodajalci dobé najvišji popust. Plakati v vseh jez. kiz za reklamo se dobé zastoj)

Okrepčujoč, okusen, poživljajoč, osvežujoč, zdravje pospešujoč, v dijeteličnem zviru blagodejen je

Želodčni grenčec najfinesega vonja (aroma) in najboljšega ukusa, ne žoperno grenek, marveč prijetno pogreni. — Srečno izbrana sestava izredno dobrih, čistih zelišč, najvestnejša priprava z najboljšo podstavo alkohola omogoči prirejanje najizvrstnejšega želodčnega grenčeca, kateri krepi želodec in izvrstno učinkuje proti oslabljenju želodca in njegavi prebavnih organov. Prilporočen od zdravnikov, potrjen po neštivilnih zahvalah. — Steklenica 20 kr., 6 stekl. I gid., 12 stekl. samo 2 gid. — Dobiva se v vseh prodajalnicah, toda pri nakupovanju: **Pozor!** Pristen in pravi ima varstveno znamko **Marijino Celje**, katere je oblastveno vknjižena. Da pa se pri kupovanju obvaruje ponarejenega ali pokvarjenega blaga, je najpriporočljivejše obrniti se plemenit naravnost do glavne za'oge

Varstvena znamka.

Lekarna Trnkóczy, Ljubljana, Kranjsko,

katera razpošilja — da se občinstvo seznaní s pravim, pristnim blagom — najmanj 6 steklenic z obratno pošto po vseh delih sveta 191 24-1

Herbabny-jev podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup

Ta 26 let s največjim uspehom rabljeni, prani sirup raztaplja slez, upokojuje kašel, pomanjšuje pát, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prilavajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotah otrocih pospešujejo narejanje kostij.

Cena steklenic je 1 gid. 25 kr., po pošti 30 kr. več 113 13 za zaviljanje. 668 20-20

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imeji, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 26 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj te torej vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Paši naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblastveno protokolskana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z drugimi pretvezami, da bi kupili kake ponarede!

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII/1, Kaiserstrasse 78 in 75.

Zaloga tudi skoro v vseh lekarnah.

Staropreiskubeno dijet. kosmet. sredstvo (vribalno) za okrepčavo in utrjenje žil in mišic človeškega telesa.

Kwizdov fluid

Znamka: kača (hribelazki fluid)
 Z uspehom ga rabijo hribelazci, biciklisti in jahači, da se utrdé in okrepča o po dolgem naporu.

Cena: steklenice 1 gid., po steklenice 60 kr.

Pristen se dobiva v vseh lekarnah.

Glavno zalogo ima okrožna lekarna v Korneuburgu pri Dunaju. 118 8-5 G

IVAN SCHINDLER
 izdelatelj in prodajalec različnih vrst strojev in orodij za kmetijske obrtniške in domače namene

187 6-2

Vse stroje za poljedelstvo!

Vnoviž znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. — Skropilnice proti porenosperji, zboljšani sestav Vermorelov. — Mlatilnice, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav (te stiskalnice imajo akoro ono tlačilno moč, kakor hidravlične [vodovodne] preše). — Slamoreznice, katere se jako lahko gonijo, po zelo zmernih cenah. — Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi

IG. HELLER na Dunaju,

II, Praterstrasse 49.

Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati!

182 3 Zastopniki se iščejo. 265 20-5

Koverta s firmo

priporoča

Katoliška Tiskarna

po nizki ceni.

Pege

154 10-7 odpravi v 7 dneh popolnoma

dr. Christoff-a izborni, neškodljivi

Ambra-crème

jedino gotovo učinkujoče sredstvo proti pegam in za olepšanje polti. Pristno v zeleno zapečatenih izvornih steklenicah po 80 novč. ima na prodaj

Jos. Mayr-ja lekarna v Ljubljani.

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke Popravlila.

L. Mikusch,
kovarna dečnikov,
Ljubljana, Mešni trg 18.

Največje cene

170 18 - 5

Na Najvišje povelje Nj. c. in kr. apostolskega veličanstva.

XXXI. državna loterija

za civilno-dobrodelne namene.

7816 dobitkov v gotovini, razdeljenih v 148 dobitkov s 8834 preddobitki in 8834 podobitki v skupnem zneaku 165.000 kron v zlatu in 100.950 gld. veljave in sicer:

1 dobitek po 150.000 kron v zlatu 150.000. 1 dobitek po 15.000 kron v zlatu 15.000, 1 dobitek po 5.000 gld. 5.000, 1 dobitek po 4.000 gld. 4.000, 1 dobitek po 3.000 gld. 3.000, 1 dobitek po 2000 gld. 1000, 1 dobitek po 1800 gld. 1800, 1 dobitek po 1600 gld. 1600, 1 dobitek po 1300 gld. 1300, 3 dobitki po 1000 gld. 3000, 4 dobitki po 500 gld. 2000, 4 dobitki po 300 gld. 1200, 4 dobitki po 200 gld. 800, 8 dobitkov po 175 gld. 1400, 14 dobitkov po 150 gld. 2100, 18 dobitkov po 100 gld. 1800, 28 dobitkov po 75 gld. 2100 gld. 52 dobitkov po 50 gld. 2600, 96 dobitkov po 30 gld. 2880, 50 dobitkov po 25 gld. 1250, 182 dobitkov po 20 gld. 3640, 584 dobitkov po 15 gld. 8760, 350 dobitkov po 12 gld. 4200, 1350 dobitkov po 10 gld. 13.500, 660 dob. po 7 gld. 4620, 4400 dob po 6 gld. 26.400.

Zrebanje se vrši nepreklicljivo 10. junija 1897. Srečka stane 2 gld. avst. velj. — Srečke se dobé pri oddelku za državno loterijo na Dunaji I. Riemergasse 7, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, pri davčnih, poštinih, brzojavnih uradih, v mešjalnicah itd. Igralni načrti za kupovalce zastojni. Srečke se razpisujejo poštino prost.

Od c. kr. lot. ravnateljstva,

160 6-6

oddelek za drž. loterijo.

Jedino pravi

Balsam

(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu“ in tovarne farmaceutičnih preparatov

A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini

Preskušen in potrjen od zdravstvenih oblasti.

Najstareje, najpristneje, najreelneje in najceneje ljudsko domače zdravilo. ki uteši prane in plučne bolesti krč v žolcedu itd. ter je vsa- rano notranje in zunanje.

V svrhu varnosti občinstva pred ničvrednimi ponarejanji nasim od sedaj nadalje te-le oblasti vno registrovane varstveno znamke.

V znak pristnosti je zaprta vsaka steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja tvrdka **Adolf Thierry, lekarna pri „angelju varhu“**. Vsak balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe zelene tiskane varstvene znamke, naj se odkloni kot čim ceneje tem nič vredneje ponaredbo. Pazi naj se toraj vedno natančno na zeleno varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemovalce svojega jedine pravega balzama, kakor tudi prekupce nič vrednih ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balzamev, zasledujem najstrožje sodnijskim potom na podlagi zakona o varstvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloga mojega balzama, naj se naroči direktno in naslovi: **Na angelja varha lekarno A. Thierryja v Pregradi pri Rogatec-Slatini**, 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko vsake avstro-ogerske poštne postaje 4 krone, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti predplačilu ali poštne mu povzetju.

Pazi naj se vedno natančno na zgorajšno zeleno varstveno znamko, katero mora nositi v znak pristnosti vsaka steklenica.

Adolf Thierry, lekarnar

189 20-10 v Pregradi pri Rogatec-Slatini. 19 20-20